

Posudek oponenta disertační práce

Oponent: Mgr. Richard Stojar, Ph.D.

Název práce: „Svaz komunistů Srbska v procesu tranzice a dezintegrace Jugoslávie“

Autor práce: Mgr. Lukáš Vomlela

Vedoucí práce: doc. Pavel Šaradín, Ph.D.

Disertační práce Mgr. Lukáše Vomlely *Svaz komunistů Srbska v procesu tranzice a dezintegrace Jugoslávie* představuje zajímavý příspěvek k problematice rozpadu bývalé jugoslávské federace a etablování nových politických aktérů v tomto regionu. Z tohoto hlediska naplňuje předložený text jeden z parametrů disertačních prací, tj. originální autorský přínos k formování vlastního oboru a jeho dílčích disciplín. Téma, které si autor zvolil, je náročné již proto, že přesahuje hranice jednoho oboru a zasahuje nejen do politologie, ale i historie, sociologie a státovědy a rozpad Jugoslávie je, a patrně i nadále bude předmětem studia z různých aspektů.

V úvodu práce autor stanovuje hypotézy (které v práci poměrně přesvědčivě potvrzuje) a vymezuje metodologický rámec. Práce samotná je vhodně strukturována a text velmi logicky rozdělen do osmi kapitol, které plně postihují autorem popisovanou problematiku.

První část práce se mimo konceptů a přístupů k demokratizaci komunistických entit celkem podrobně věnuje i politickému vývoji jugoslávského státu v letech 1945 až 1980, včetně vytváření složitého ústavního systému a pokusu o aplikaci samosprávného socialismu. Text odpovídajícím způsobem reflektuje i zásadní význam národnostní otázky pro zaniklou federaci i etnicky motivované tenze, které vyústily v její rozpad. S řadou autorových myšlenek je však možné polemizovat, event. by měly být podloženy důkladnější citací použitých zdrojů. Například tvrzení, že: „*Makedonská republika byla vytvořena za účelem pomoci makedonskému obyvatelstvu konstituovat vlastní národní identitu.*“ (s. 70), je mimo stylistickou neobratnost značně diskutabilní. Zcela nepodložený je zde i názor, že: „*Rozdělením albánského obyvatelstva mezi Kosovo a Makedonii chtěli komunisté dosáhnout větší spolupráce mezi Albánci a Slovany na jihu Jugoslávie.*“ (s. 70), neboť naprosto opomíjí řadu logických argumentů, které k tomuto kroku tehdejší politickou garnituru vedly, a které celkem přirozeně reflektovaly nejen národnostní či ideologické motivy, ale i reálné

geografické podmínky, stav infrastruktury, potřeby ekonomiky apod. Podobné, poněkud zjednodušující zkratky však nelze autorovi zásadně vytýkat, neboť podrobnějším rozbořením všech nastíněných témat by práce nabyla neakceptovatelného rozsahu a příliš se vzdalovala od autorem definované problematiky. Na druhé straně je ovšem třeba konstatovat, že řada informací se v textu vyskytuje opakovaně a autor jim vzhledem k nosnému tématu zas až takovou důležitost přikládat nemusel. Ocenit lze autorovu analýzu řady problémů, které přímo či nepřímo ovlivnily další vývoj Jugoslávie po smrti Broze-Tita (dezintegrace ekonomiky, faktický rozpad SKJ na republikové organizace a zásadní generační obměnu jejich vedení, problematiku státoprávního uspořádání, postavení Jugoslávské lidové armády ve federaci a společnosti, rostoucí krizový potenciál kosovské, resp. albánské otázky apod.).

Druhá část práce se zabývá detailním rozbořením vývoje ve Svazu komunistů Srbska a mocenským střetem starých a nových politických elit personifikovaným osobnostmi Ivana Stamboliće a Slobodana Miloševiče. Adekvátní pozornost je ze strany autora věnována sociálním a ekonomickým faktorům, které měly zásadní dopad na strategii srbských komunistů v procesu rozpadu jugoslávské federace a demokratizace srbské společnosti. Vlastní práci uzavírá popis úspěšné transformace SKS v postkomunistickou Socialistickou stranu Srbska, která si i v nových podmínkách dokázala udržet dominantní postavení po téměř celou následující dekádu.

V závěru práce je třeba ocenit verifikaci hypotéz, které si autor v úvodu stanovil, a to zvláště na problému využití institucionálních výhod, které měl Svaz komunistů Srbska k dispozici. Přístup autora svědčí o schopnosti systematicky pojmut rozsáhlé téma výzkumu a o schopnosti inovačním způsobem využívat dosažených poznatků. Dizertační práce je vhodně strukturována, naopak menší výhrady mám jako oponent k autorově stylistice. Autor rovněž vychází z relativně velkého množství odborné literatury a pramenů, nicméně jejich rozdělení v seznamu do těchto dvou skupin mi v některých případech není zcela jasné.

Navzdory některým uvedeným výhradám, **považuji celkově disertační práci Mgr. Lukáše Vomlely za velmi kvalitní odborný text a doporučuji ji k obhajobě.**

V Brně, dne 27. září 2012

Mgr. Richard Stojar, Ph.D.